УДК 342.729:351.752.2

DOI 10.37566/2707-6849-2019-4(29)-3

Микола САМБОР,

начальник сектору моніторингу

Прилуцького відділу поліції

Головного управління Національної поліції

в Чернігівській області,

кандидат юридичних наук, член-кореспондент

Національної академії наук вищої освіти України

ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ПОЗОВАМИ ПРО УСУНЕННЯ ПЕРЕШКОД І ЗАБОРОНУ ВТРУЧАННЯ У ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВА НА СВОБОДУ МИРНИХ ЗІБРАНЬ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Україна, як і європейське та світове співтовариство, обирає шлях людиноцентризму у формуванні як національного законодавства, так і на міжнародному рівні у міжнародних документах. Очевидно, що такий шлях є результатом історико-правового розвитку людства та суспільних відносин, зумовлений зростанням ролі особистості та її значення у соціумі, а також для державності. Важливим на шляху дотримання, захисту та охорони прав, свобод та інтересів людини і громадянина є діяльність держави та її органів, зокрема судових, спрямованих на створення ефективних умов існування цих правових цінностей, особливо у відносинах з суб'єктами публічної адміністрації, наділеними повноваженнями обмеження прав, свобод та інтересів людини.

З прийняттям Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України) завершився етап легального оформлення національної системи адміністративної юстиції. Відтепер ефективність практично-

го функціонування адміністративної юстиції великою мірою залежатиме від ступеня досконалості унормованого згаданим Кодексом порядку судового розгляду справ, підвідомчих адміністративним судам [1, с. 7].

Актуальні проблеми адміністративного процесу досліджували і продовжують вивчати такі вітчизняні науковці та практики, як В. Авер'янов, Ю. Битяк, Т. Коломоєць, М. Смокович, С. Стеценко та інші, поміж іншим питання адміністративного процесуального права доволі часто обираються за предмет дисертаційних досліджень. Попри те, що питання адміністративного процесуального права та у його межах захист прав, свобод та інтересів людини і громадянина є предметом наукових пошуків, констатуємо, що залишається ряд недосліджених питань, до яких належить дослідження особливостей провадження у справах за адміністративними позовами про усунення перешкод і заборону втручання у здійснення права на свободу мирних зібрань, хоча вказані й право, і свобода є надзвичайно важливими в демократичному суспільстві, як для окремої особистості, суспільства, так і для держави, як стримуючий чинник, а також засіб отримання думки та позиції єдиного джерела влади – народу, його окремих груп чи громадян, суб'єктами здійснення публічної адміністрації з актуальних питань державно-правового життя.

Відтак метою даної статті обрано дослідження проблемних питань, пов'язаних із правовим регулюванням провадження у справах за адміністративними позовами про усунення перешкод та заборону втручання у здійснення права на свободу мирних зібрань.

Зі змісту Національної стратегії у сфері прав людини, затвердженої Указом Президента України від 25 серпня 2015 року № 501, випливає, що її затвердження зумовлено необхідністю вдосконалення діяльності держави щодо утвердження та забезпечення прав і свобод людини, створення дієвого механізму захисту в Україні прав і свобод людини, вирішення системних проблем у зазначеній сфері з урахуванням досвіду правозахисних інституцій України, ООН, Ради Європи, Організації з безпеки і співробітництва в Європі, практики Європейського суду з прав людини тощо [2, с. 27]. Держава в особі її органів і посадових осіб аналізує практику діяльності та ухвалення рішень суб'єктами публічної адміністрації, спрямованими на забезпечення здійснення прав, свобод та інтересів фізичних і юридичних осіб, та, виявляючи прогалини і колізії правового регулювання суспільних відносин, недосконалість норм позитивного права, що негативно впливають на здійснення прав, свобод та інтересів, вживає техніко-юридичних засобів і відповідно активізує правотворчу та законотворчу діяльність уповноважених суб'єктів, спрямовану на вдосконалення якості норм

права, їх зрозумілості для учасників правовідносин, спрямованих на створення умов для здійснення прав, свобод та інтересів кожним суб'єктом, у тому числі й права на свободу мирних зібрань.

Сьогодні адміністративний процес поряд з цивільним, кримінальним, господарським та іншими видами юридичного процесу посідає одне з основоположних місць у системі вітчизняної юридичної процесуальної форми [3, с. 60]. Саме в межах адміністративного процесу вирішуються спори щодо усунення перешкод і заборону втручання у здійснення права на свободу мирних зібрань з боку органів публічної адміністрації. Адже суб'єкти публічної адміністрації, наділені повноваженнями з виконання завдань і функцій держави, перебувають у явно нерівному становищі, порівняно із суб'єктами здійснення права на свободу мирних зібрань, коли перші можуть, використовуючи надані їм владні повноваження, вчиняти дії або утримуватися від вчинення таких, наслідком чого є неможливість здійснення права на свободу мирних зібрань у тих формах, межах, часових проміжках, як того бажає носій права на свободу мирних зібрань.

Свого часу А. Дайсі писав про те, що не можна особу позбавляти права йти вулицею лише з тієї причини, що інша особа загрожує першій збити її з ніг, якщо вона піде цією вулицею [4, с. 306]. Влада має мало або взагалі не має забороняти мітинги, котрі за всіма даними цілком законні, хоча на практиці можуть стати незаконними унаслідок поведінки їхніх учасників [4, с. 308]. Упевнені, що створення умов для здійснення права на свободу мирних зібрань залежить від поведінки суб'єктів публічної адміністрації, котрі повинні виконувати свої повноваження відповідно до Конституції та законів України. Однією з гарантій принципів справедливості, дотримання прав і свобод людини та верховенства права є можливість особи, яка вважає, що її право на свободу мирних зібрань обмежено, чи здійснення якого наштотхується на ряд перепон з боку суб'єктів публічної адміністрації, оскаржувати такі дії представників влади. Останнє можливо здійснити саме в межах адміністративного процесу, коли предметом адміністративної справи є дослідження питання законності дій суб'єктів публічної адміністрації щодо створення гарантованих умов здійснення права на свободу мирних зібрань.

Дослідження цього питання розпочнемо використовуючи історико-правовий метод. КАС України був ухвалений органом законодавчої гілки влади – Верховною Радою України 6 липня 2005 року, майже 12 років тому. Тож КАС України є доволі новим джерелом норм адміністративно-процесуального права, яке є новою галуззю права і законодавства в українській правовій дійсності. Та, незважаючи на це, за час свого існування

кодекс зазнавав ряду змін і доповнень, завдяки яким законодавець намагався «наздогнати» та «задовольнити» потреби суспільства, а також маємо дві редакції КАС України, які істотно змінили його обличчя.

КАС України у редакції Закону України № 2747-IV, так би мовити у його первісному вигляді, у ст. 183 кодексу визначав особливості провадження у справах за адміністративними позовами про усунення обмежень у реалізації права на мирні зібрання, які логічно, змістовно були пов'язані з нормами ст. 182 КАС України у редакції того ж Закону України № 2747-IV (особливості провадження у справах за адміністративними позовами суб'єктів владних повноважень про обмеження щодо реалізації права на мирні зібрання). Отже, усунення обмежень у реалізації права на мирні зібрання є наслідком встановлених судом у інтересах позивача – суб'єкта владних повноважень обмежень щодо реалізації права на мирні зібрання, котрі здійснювалися саме суб'єктом владних повноважень.

Судова статистика дає змогу сформувати загальне уявлення про використання права організаторами (переконані, що доречно використовувати поняття саме суб'єктами здійснення права на свободу мирних зібрань) на подання адміністративних позовів про усунення обмежень у реалізації права на мирні зібрання. Принагідно зазначимо, що причиною таких позовів було саме усунення обмежень у реалізації права на мирні зібрання з боку органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, повідомлених про проведення таких заходів.

За позовами про усунення обмежень у реалізації права на мирні зібрання судами першої інстанції у 2011 році закінчено провадження у 7 справах, із них у 2 справах прийнято постанову про задоволення позову, в 1 справі – про відмову у задоволенні позову, у 4 справах позовні заяви залишено без розгляду. У справах за позовами про усунення обмежень у реалізації права на мирні зібрання у 2011 році в апеляційному порядку переглянуто 2 постанови судів першої інстанції, одну з яких залишено без змін, іншу – скасовано з прийняттям нової постанови у справі. Рішення у справах за позовами про усунення обмежень у реалізації права на мирні зібрання у 2011 році Вищим адміністративним судом України не переглядалися [5]. Переконаємося, що дана категорія адміністративних справ не є кількісною, а практика застосування цих норм демонструє виключність використання судового способу захисту права на свободу мирних зібрань.

Маємо зазначити, що обмеження у реалізації права на мирні зібрання з боку органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, повідомлених про проведення таких заходів слід було розмежовувати на: 1) ті, що встановлені судом у порядку, визначеному ст. 182 КАС України у

редакції Закону України № 2747-IV; 2) обмеження, встановлені органами місцевого самоврядування, повідомлені про проведення таких заходів, які стали наслідком вчинення або невчинення дій, тобто шляхом дії або бездіяльності, а також ухвалення рішень у межах власного адміністративного розсуду.

Примітним для КАС України у редакції Закону України № 2747-IV була уніфікованість використання термінології, а саме цілком логічним і продуманим було використання саме поняття «право на мирні зібрання», що було логічним продовженням застосування цього терміна у ст. 39 Конституції України.

КАС України в редакції Закону України від 03 жовтня 2017 року № 2147-VIII змінив усталену впродовж 12 років практику щодо усунення обмежень у реалізації права на мирні зібрання з боку органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, повідомлених про проведення таких заходів передусім на усунення перешкод, які стали наслідком не лише ухваленого судового рішення, а й інших дій чи бездіяльності суб'єктів публічної адміністрації, а також, сприйнявши рецепцію міжнародних норм, використали поняття «право на свободу мирних зібрань». Законодавець узгодив і поєднання права на свободу мирних зібрань з відповідним діяльнісним його аспектом – здійсненням.

Примітним є те, що норма ст. 281 КАС України у редакції Закону України № 2147-VIII є самостійною та самодостатньою нормою, використання якої прямо не залежить від інших норм, як це було з нормою ст. 183 КАС України у редакції Закону України № 2747-IV. Стаття 281 КАС України у редакції Закону України № 2147-VIII встановлює особливості провадження у справах за адміністративними позовами про усунення перешкод та заборону втручання у здійснення права на свободу мирних зібрань. На відміну від адміністративного позову про встановлення обмеження щодо реалізації права на свободу мирних зібрань, позов про усунення перешкод та заборону втручання у здійснення права на свободу мирних зібрань організатор (організатори) зборів, мітингів, походів, демонстрацій чи інших мирних зібрань мають право звернутися до адміністративного суду за місцем проведення цих заходів із позовною заявою про усунення перешкод та заборону втручання у здійснення права на свободу мирних зібрань з боку органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, повідомлених про проведення таких заходів.

Безперечно, позитивним досягненням змін стало те, що термінологія КАС України перебуває у єдності з правовими поняттями як інших галузей права, так і теорії права, оскільки цілком виправданим є використання

терміна «здійснення» стосовно використання права на свободу мирних зібрань. А от питання понять «перешкода» та «втручання» мають усі ознаки оціночного поняття, яке й визначається під час ухвалення рішення адміністративного суду на підставі його власного судового розсуду.

Крім того, унаслідок ухвалення Закону України № 2147-VIII, КАС України зазнав змін: у статтях 46, 280, 281, 371 кодексу використовується поняття «про право на свободу мирних зібрань», тоді як конституційна норма встановила наявність у кожного права збиратися мирно, тобто право на мирне зібрання, що перебувало у логічній єдності із відповідними нормами КАС України у редакції Закону України № 2747-IV. Використання поняття «право на свободу мирних зібрань» свідчить про рецепцію міжнародних норм у галузі прав людини.

Однак більш докладно спинимось саме на об'єктивному аспекті діяння, вчинення якого може бути підставою для звернення до адміністративного суду про захист права на свободу мирних зібрань, а саме понятті «перешкода» та «втручання».

Перешкода – це впливальна величина із значенням, що виходить за межі нормованих робочих умов [6]. Думається, що перешкоджання здійсненню права на свободу мирних зібрань – це створення суб'єктами публічної адміністрації (виходячи з предмета дослідження, адже в рамках адміністративного судочинства відбувається вирішення судом спорів у сфері публічно-правових відносин з метою ефективного захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень саме з боку суб'єктів владних повноважень) умов, які унеможливають здійснення права на свободу мирних зібрань у місці та спосіб, а також за участю тих суб'єктів, як того бажає суб'єкт здійснення права на свободу мирних зібрань.

Поняття «втручання» у змісті даної норми, на нашу думку, слід розглядати як будь-яку дію чи рішення суб'єкта владних повноважень (місцевого органу виконавчої влади чи органу місцевого самоврядування, а також їх посадових осіб), спрямовані на створення умов, що негативно впливають на свободу здійснення суб'єктом його права на мирне зібрання, і можуть перебувати у сфері повноважень або виходити за межі повноважень відповідних органів публічної адміністрації.

Зумовлено це тим, що статус місцевого органу виконавчої влади мають лише обласні та районні державні адміністрації (відповідно до Закону України «Про місцеві державні адміністрації»). Територіальні ж підрозділи міністерств, державних комітетів тощо такого статусу не мають, і тому рішення, дії або бездіяльність їх посадових осіб можна оскаржувати тіль-

ки в окружному адміністративному суді [1, с. 11]. Та, незважаючи на це, законодавець створив доступну модель адміністративного судочинства, спрямовану на забезпечення гарантій захисту права на свободу мирних зібрань від перешкоджання його здійсненню.

Очевидно, що підставою для подачі такого позову повинна бути відповідна дія чи рішення суб'єкта владних повноважень (органу виконавчої влади або місцевого самоврядування), якими суб'єкт владних повноважень перешкоджає або втручається у здійснення права на мирні зібрання.

Маємо відмітити, що ст. 340 Кримінального кодексу України містить норму, яка передбачає кримінальну відповідальність за незаконне перешкоджання організації або проведенню мітингів, зборів, вуличних походів та демонстрацій. Унаслідок такого формулювання правових норм створено правовий конфлікт, зумовлений визначенням поняття «перешкоджання», оскільки останнє може бути законним і незаконним, і саме таке його сприйняття є підставою для відмежування застосування кримінальної відповідальності від реалізації можливостей, гарантованих КАС України щодо оскарження дій суб'єктів публічної адміністрації. На перший погляд незаконність і законність перешкоджання може бути встановлена судом у результаті розгляду справи про усунення перешкод та заборону втручання у здійснення права на свободу мирних зібрань. Однак переконані, що такий спосіб визначення законності чи незаконності перешкоджання здійсненню права на свободу мирних зібрань прямо суперечить конституційним нормам, зокрема, тому, що обмеження здійсненню права на свободу мирних зібрань може бути встановлено виключно судом як спосіб судового захисту як права на свободу мирних зібрань конкретних суб'єктів, так і загальносуспільного інтересу щодо підтримання верховенства права в суспільстві.

Процесуальним законом встановлена додаткова гарантія для позивача (суб'єкта здійснення права на свободу мирних зібрань) – обов'язковість плати судового збору до відкриття провадження. Думається, що така додаткова гарантія унеможливлення втручання суб'єкта публічної адміністрації у здійснення права на свободу мирних зібрань підкреслює виняткове значення права на свободу мирних зібрань у всій системі прав і свобод людини.

Рішення суду в такій адміністративній справі виконується негайно і оголошується повне судове рішення, копії якого невідкладно видаються учасникам справи або надсилаються їм, якщо вони не були присутні під час його проголошення. Поспіх у виконанні такого судового рішення, на нашу думку, зумовлений тим, що строки завчасного сповіщення можуть

бути незначними, адже вони у законодавстві не невизначені, а також тим, що відповідні дії суб'єктів публічної адміністрації, які можуть мати триваючий характер, унеможливають взагалі здійснення права на свободу мирних зібрань. Зазначена обставина підтверджується положеннями частини третьої ст. 281 та п. 6 частини першої ст. 371 КАС України у редакції Закону України № 2147-VIII. Доволі складним є те, що рішення адміністративного суду має бути оголошене повним, тобто в нарадчій кімнаті суд має не лише визначитися із резолютивною частиною свого рішення, а й якісно сформулювати описову та мотивувальну його частини. Оперативність виконання рішення адміністративного суду, яке не набрало законної сили, лише підкреслює важливість права на свободу мирних зібрань не лише для суб'єкта здійснення цього права, а й загалом для суспільства.

Надзвичайно цікаво сформульована норма частини четвертої ст. 281 КАС України у редакції Закону України № 2147-VIII: «Апеляційна скарга на рішення адміністративного суду про встановлення обмеження щодо реалізації права на свободу мирних зібрань подається не пізніше дня, наступного за днем його проголошення». З огляду на все озвучене цікавим є дане положення, оскільки, усуваючи перешкоди та заборони втручання у здійснення права на свободу мирних зібрань, апеляційна скарга подається на встановлення обмежень щодо реалізації права на свободу мирних зібрань. Системно підходячи до положень частини четвертої² ст. 281 КАС України у редакції Закону України № 2147-VIII та норм ст. 280 КАС України у цій же редакції, а також спираючись на теорію права, розуміння загальноприйнятих понять, реалізація права на свободу мирних зібрань передбачає необхідність певних дій з боку органів публічної адміністрації, однак за своїм змістом здійснення права на свободу мирних зібрань не потребує втручання органів виконавчої влади або місцевого самоврядування. Відтак суб'єкт здійснення права на свободу мирних зібрань, по суті, позбавлений можливості оскаржити рішення адміністративного суду шляхом подачі апеляційної скарги, оскільки остання подається саме з метою встановлення обмеження щодо реалізації права на свободу мирних зібрань, а не усунення перешкод та заборону втручання у здійснення права на свободу мирних зібрань. Упевнені, що норма частини четвертої ст. 281 КАС України у редакції Закону України № 2147-VIII адаптована саме для суб'єктів публічної адміністрації «гідно» відповісти позивачеві в адміністративній справі за адміністративним позовом про усунення перешкод і заборону втручання у здійснення права на свободу мирних зібрань. Оскільки апеляційне оскарження гарантується суб'єктові публічної адміністрації, який звертається з апеляційною скаргою вже про встановлення

обмеження щодо реалізації права на свободу мирних зібрань, тоді як позивач, яким є суб'єкт здійснення права на свободу мирних зібрань, навряд чи оскаржуватиме рішення адміністративного суду за власним позовом про усунення перешкод і заборону втручання у здійснення права на свободу мирних зібрань, з метою встановлення обмеження щодо реалізації його права на свободу мирних зібрань.

Нагадаємо, що суб'єктивне право на зібрання, мирні публічні заходи, право на страйк належать до публічно-правової форми реалізації права на захист [7, с. 151] і є одним із засобів захисту ряду інших прав і свобод людини. Натомість влада, ухвалюючи такі процесуальні норми, створює не для людини, а для себе додаткові можливості обмежень здійснення права на свободу мирних зібрань та можливості «виправдати» свої дії, спрямовані на обмеження чи перешкоджання здійсненню права на свободу мирних зібрань. Такі процесуальні права створюють, на нашу думку, не виправдані гарантії для можливості перешкоджання з боку органів публічної адміністрації у здійсненні права на свободу мирних зібрань або обмеження у здійсненні цього права, а також вносить дисбаланс у процесуальні права сторін у адміністративній справі про усунення перешкод та заборону втручання у здійснення права на свободу мирних зібрань, необґрунтовано схиляючи терези прав на користь суб'єкта публічної адміністрації.

Підсумовуючи викладене, зазначимо, що статті 280 і 281 КАС України у редакції Закону України № 2147-VIII нерозривно пов'язані між собою, однак не мають прямої залежності. Адже ст. 280 КАС України у редакції Закону України № 2147-VIII передбачає особливості провадження в адміністративних справах, пов'язаних із встановленням обмеження щодо реалізації права на свободу мирних зібрань, а ст. 281 КАС України – із усуненням перешкод та заборону втручання у здійснення права на свободу мирних зібрань. Хоча за певних умов суб'єкти публічної адміністрації мають процесуальні права щодо встановлення обмежень на реалізацію права на свободу мирних зібрань поза справами за адміністративними позовами органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування про встановлення обмеження щодо реалізації цього права, а саме під час провадження у справах за адміністративними позовами про усунення перешкод і заборону втручання у здійснення права на свободу мирних зібрань, зокрема під час апеляційного оскарження виправдати свої незаконні дії щодо перешкоджання чи обмеження здійсненню права на свободу мирних зібрань. Таким чином, із впевненістю можемо стверджувати, що можливість суб'єктом скористатися його правом на обстоювання здійснення права на свободу мирного зібрання та усунення перешкод чи заборону втручання

є гарантією від будь-якого втручання у здійснення права на свободу мирних зібрань з боку органів виконавчої влади або місцевого самоврядування. Однак на сьогодні процесуальні норми КАС України у редакції Закону України № 2147-VIII надають значно більше гарантій у обстоюванні своїх правових позицій саме суб'єктам публічної адміністрації під час вирішення справ про усунення перешкод чи обмеження здійснення права на свободу мирних зібрань, котрі під час апеляційного провадження можуть заявляти вимоги про встановлення обмежень чи заборону на здійснення права на свободу мирних зібрань.

Щодо відсутності у рішенні необхідності визначення способу встановлення обмеження чи його усунення щодо реалізації права на свободу мирних зібрань може стати підставою для незрозумілості рішення суду, адже питання способу виконання рішення суду не є обов'язковим елементом вказаного рішення суду, що зумовлює необхідність звернення позивача або відповідача (мається на увазі органу публічної адміністрації) для забезпечення дотримання основних засад адміністративного судочинства за додатковим судовим рішенням. Поряд із цим заяву про ухвалення додаткового судового рішення може бути подано до закінчення строку на виконання судового рішення.

Насамкінець зазначимо, що процесуальні питання та гарантії усунення перешкод та заборону втручання у здійснення права на свободу мирних зібрань у нормах КАС України абсолютно невизначені. Крім того, ряд понять, пов'язаних із перешкоджанням у здійсненні права на свободу мирних зібрань, стають альтернативою як для можливості застосування кримінальної відповідальності, так і для вжиття заходів адміністративного впливу в судовий спосіб. Незважаючи на те, що в національній правовій системі України, зокрема у нормах чинного КАС України, сформовані норми, спрямовані на забезпечення судового способу щодо усунення перешкод та заборону втручання у здійснення права на свободу мирних зібрань, однак при ретельному їх аналізі виявляється, що влада залишає для себе «сферу для маневрування», аби мати важелі впливу щодо оперативного обмеження здійснення права на свободу мирних зібрань, які суперечать інтересам владних структур.

У зв'язку із цим вважаємо, що норми КАС України необхідно змінити та доповнити нормами, що слугували б гарантіями свободи здійснення права на мирні зібрання, а також обмежували б втручання суб'єктів публічної адміністрації у право на свободу мирних зібрань, яке поряд із власне правом є додатковою гарантією здійснення інших прав, а також виявляється у здійсненні народовладдя у країні.

Перелік використаних джерел

1. Авер'янов В., Лук'янець Д., Педько Ю. Кодекс адміністративного судочинства України: необхідність і шляхи усунення концептуально-понятійних вад. *Право України*. 2006. № 3. С. 7–12.
2. Андрейцев В. І. Конституційно-аксіологічний, соціально- та еколого-правовий безпековий імператив та його розвиток в законодавстві України та документах стратегічного призначення. Конституційні цінності: правова природа та практика реалізації: зб. тез міжнар. наук.-практ. конф. «Конституційні цінності: правова природа та практика реалізації» (Хмельницький, 17 травня 2019 р.). У 2-х ч. Ч. 1. Хмельницький: Хмельницький ун-т управління та права імені Леоніда Юзькова, 2019. С. 26–31.
3. Гончарук С. Т. Адміністративний процес у сучасній вітчизняній правовій доктрині. *Юридичний вісник*. 2014. № 4 (33). С. 60–64.
4. Дайси А. В. Основы государственного права Англии. Введение в изучение английской конституции / под. ред. П. Г. Виноградова; пер. и дополн. по 6-му англ. изд. О. В. Полторацкой. Москва: Типогр. Товарищества И. Д. Сытина, 1907. 660 с.
5. Довідка Вищого адміністративного суду України від 1 квітня 2012 року щодо вивчення та узагальнення практики застосування адміністративними судами законодавства під час розгляду та вирішення впродовж 2010–2011 років справ стосовно реалізації права на мирні зібрання (збори, мітинги, походи, демонстрації тощо). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/n0002760-12/print1452685568107177>.
6. Про затвердження Технічного регламенту щодо суттєвих вимог до засобів вимірювальної техніки: постанова Кабінету Міністрів України від 8 квітня 2009 року № 332. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/332-2009-n>.
7. Гайнетдинов А. Н. Конституционные гарантии защиты прав и свобод граждан от неправомерных действий (бездействий) субъектов правоохранительной системы: дисс. ... канд. юрид. наук по спец.: 12.00.02. конституционное право; муниципальное право. Ростов-на-Дону, 2004. 231 с.

References

1. Averyanov V., Lukyanets D., Pedko Y. *Code of Administrative Procedure of Ukraine: Necessity and Ways to Eliminate Conceptual and Conceptual Defects*. Law of Ukraine. 2006. № 3. P. 7–12. [Ukr.].
2. V.I. Andreev *Constitutional-axiological, social and ecological-legal security imperative and its development in the legislation of Ukraine and documents of strategic purpose*. Constitutional values: legal nature and practice of implementation: Coll. abstracts international. Research Practice Conf. «Constitutional Values: Legal Nature and Practice of Implementation» (Khmelnitsky, May 17, 2019). In 2 h Part 1. Khmelnitsky: Khmelnitsky University of Management and Law named after Leonid Yuzkov, 2019. P. 26–31. [Ukr.].
3. Goncharuk S.T. *Administrative process in modern domestic legal doctrine*. Legal Bulletin. 2014. No. 4 (33). Pp. 60–64. [Ukr.].
4. Daisy A.V. *Fundamentals of State Law of England*. Introduction to the Study of the English Constitution / under. ed. PG Vinogradov; trans. and add. on the 6th English. ed. O.V. Poltoratskaya. Moscow: Tipogr. Societies of ID Sytin, 1907. 660 p. [Russ.].
5. Reference of the Supreme Administrative Court of Ukraine of April 1, 2012 to study and summarize the practice of the application by the courts of law during the review and resolution during 2010-2011 of cases concerning the exercise of the right to peaceful assembly (meetings, rallies, marches, demonstrations, etc.). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/n0002760-12/print1452685568107177>. [Ukr.].
6. On Approval of the Technical Regulation on Essential Requirements for Measuring Instruments: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of April 8, 2009 No. 332. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/332-2009-p>. [Ukr.].
7. Gainetdinov A.N. *Constitutional guarantees for the protection of the rights and freedoms of citizens from unlawful actions (inactions) of the subjects of the law enforcement system: diss. ... Cand. lawyer. Sciences in Specialty: 12.00.02. constitutional law; municipal law*. Rostov-on-Don, 2004. 231 p. [Russ.].

САМБОР М. Провадження у справах за адміністративними позовами про усунення перешкод і заборону втручання у здійснення права на свободу мирних зібрань: актуальні проблеми правового регулювання.

Право на свободу мирних зібрань з-поміж інших вирізняється тим, що, окрім власне комунікативної функції, зумовленої соціалізацією людини, виступає гарантом здійснення інших прав і свобод від безпідставного втручання у приватно-правову сферу суб'єктів публічної адміністрації. Ураховуючи викладене, процесуальні гарантії забезпечення здійснення права на свободу мирних зібрань є ключовими не лише для даного права, а й для правового порядку в державі.

Ключові слова: право на свободу мирних зібрань, усунення обмежень, процесуальні гарантії.

САМБОР Н. Производство по делам по административным искам об устранении препятствий и запрет вмешательства в осуществление права на свободу мирных собраний: актуальные проблемы правового регулирования.

Право на свободу мирных собраний среди других отличается тем, что, кроме собственно коммуникативной функции, обусловленной социализацией человека, выступает гарантом осуществления других прав и свобод от необоснованного вмешательства в частно-правовую сферу субъектов публичной администрации. Учитывая изложенное, процессуальные гарантии обеспечения осуществления права на свободу мирных собраний являются ключевыми не только для данного права, но и для правового порядка в государстве.

Ключевые слова: право на свободу мирных собраний, устранение ограничений, процессуальные гарантии.

SAMBOR M. Proceedings on administrative lawsuits to remove obstacles and prohibit interference with the exercise of the right to freedom of peaceful assembly: current issues of legal regulation.

The right to freedom of peaceful assembly, among others, is characterized by the fact that, in addition to the communicative function caused by human socialization, it is the guarantor of the exercise of other rights and freedoms from unjustified interference in the private legal sphere of the subjects of public administration. Given the procedural guarantees outlined above,

ensuring the exercise of the right to freedom of peaceful assembly is crucial not only for the right, but also for the legal order in the country. The analysis of administrative procedural guarantees, in the form of the respective rights of the subject of exercise of the right to freedom of peaceful assembly and the rights and duties of representatives of the subjects of public administration, gives grounds for the conclusion that the legislator puts the representatives of public administration in a condition where the latter have priority conditions vis-à-vis defendants - subjects of the exercise of the right to freedom of peaceful assembly. As a result, the procedural issues and guarantees for removing obstacles and prohibiting interference with the exercise of the right to freedom of peaceful assembly in the norms of the Code of Administrative Judiciary of Ukraine are completely vague. In addition, a number of concepts that impede the exercise of the right to freedom of peaceful assembly are an alternative both to criminal liability and to judicial action. Even an appeal against a decision of a court of first instance in cases of administrative actions for the removal of obstacles and prohibition of interference with the exercise of the right to freedom of peaceful assembly is recognized as an appeal against the decision of the administrative court to establish restrictions on the exercise of the right to freedom of peaceful assembly. We are convinced that the norms of the Code of Administrative Judiciary of Ukraine require qualitative changes regarding the creation of guarantees for the exercise of the right to peaceful assembly from unwarranted and unlawful interference by public administration entities based on the fundamental principles of the rule of law, respect for human rights and freedoms.

Key words: right to freedom of peaceful assembly, removal of restrictions, procedural guarantees.